

Seminer: “Önce İnsan: Türkiye - Sahraaltı Afrika İlişkilerinde Devlet Dışı Aktörlerin Rolü”

AÇAUM misafir Fulbright Bursyeri Audrey Williams, 18 Mayıs 2016 günü Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Seminer Dersliğinde “Önce İnsan: Türkiye - Sahraaltı Afrika İlişkilerinde Devlet Dışı Aktörlerin Rolü” başlıklı bir sunuş yaptı. Eylül 2016’den bu yana çalışmalarını sürdüren Williams Türkiye’de, Türkiye’nin Sahraaltı Afrika’yla akademik, kültürel ve ekonomik ilişkilerine devlet dışı aktörlerin katkıları üzerinde araştırma yapmaktadır. Sunuşunun kısa bir özeti aşağıda takdim olunmaktadır.

Türkiye’nin Kuzey Afrika’yla ilişkileri Osmanlı İmparatorluğu’ndan şimdikiye kadar devam etmesine karşın, Türk Cumhuriyet’in Sahraaltı Afrika’yla ilişkileri son iki onyılıda çok daha güçlendirildi ve genişletildi. 1998’de Türkiye’nin “Afrika’ya Açılım Politikası” resmi olarak başlatıldı, ama 2000’lerde tamamen uygulanmaya başlatıldı. Türk Hükümeti, 2005’i “Afrika Yılı” olarak ilan etti. Aynı yıl Afrika Birliği, Türkiye’yi “izleyici üye” olarak kabul etti. 2008’de ilk “Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi” İstanbul’da yapıldı. İkinci toplantı ise 2014’de, Ekvator Ginesi’nin başkenti Malabo’da gerçekleştirildi.

Hükümet yetkilileri, Türkiye’nin Sahraaltı Afrikalı ülkeleriyle ilişkileri’nin saygı, eşit ve yararlılık ilkesi çerçevesinde olmasına önem veriyor. Türkiye, Afrika’yı yardıma muhtaç bir kıta olarak görmez; bunun aksine, bu ilişkilerinde karşılıklı olarak işbirliği yapılması gerektiğini vurgular.

21 Türk ve Afrikalı hükümet yetkilileri, Türk ve Afrikalı sivil toplum kuruluşlarından üyeler, Türk iş ve sanayi profesyonelleriyle görüşmeler yapınca Türkiye’nin Sahraaltı Afrikalı ülkelerle ilişkilerinde devlet dışı aktörlerin rollerini anlamak daha kolaylaşmıştır.

Bu görüşmelerden sonra devlet dışı aktörler ve onların rolleri aşağıdaki noktaları olarak göz önünde canlandırılabilir:

- Devlet (hükümet) kurumlarının faaliyetlerini ve amaçlarını desteklemek

- Devlet kurumlarının dışarıdaki toplumlara erişmesi için çalışmak ve işbirliği yapmak
- Sahraaltı Afrikalı ülkelerin sürekli sorunlarını tanımak ve mücadele etmek
- Sahraaltı Afrikalı ülkelerin sürdürülebilir kalkınmasına katkı vermek
- Yeni pazarlarla bağlanmak ve Türkiye ve Sahraaltı Afrika arasındaki ticaret ilişkilerini güçlendirmek
- Uluslararası toplumda Türkiye'nin itibarını yükseltmek

Sonuç olarak, Türkiye'nin Sahraaltı Afrikalı ülkelerle ilişkileri konusunda, devlet ve devlet dışı aktörler arasındaki ilişkinin simbiyotik (tamamlayıcı) olduğu öğrenildi. Bu iki farklı aktörler birbirini gerektirmekte ve "Afrika'ya Açılım Politikası"nın ilk günlerden beri birlikte çalışmaktadır.

Bazı devlet dışı aktörlerin, Türk Cumhuriyeti'nin Afrika'daki amaçlarına güçlü katkı verdiği gözlemlendi. Buna karşın, bazı devlet dışı aktörlerin rolleri kesinlikle böyle olmadığı tespit edildi. Diğer yandan çoğu devlet dışı aktörlerin bu iki görünüm arasında veya ortasında olduğu görüldü. Çoğu aktörler hem devlet kurumlarıyla çalışıyorlar hem bu kurumların faaliyetleri ve amaçları dışında çalışıyorlar.